

# Türkiye'deki Mevduat Bankaları'nın Net Faiz Marjı Belirleyicilerinin Statik ve Dinamik Panel Data Modeli ile Tahmini

Nuray İslatince<sup>1</sup>

## Özet

Bankacılık sektörünün ekonomik gelişmeler açısından önemi ve etkinliği pek çok çalışmaya konu olmuştur. Güçlü ve karlı bir bankacılık sektörünün finansal aracılık faaliyetleri ekonomik büyümeyi etkileyecektir. Bankaların finansal sistemdeki fon akışına aracılık etme işlevlerini yerine getirirken ne ölçüde etkin olabildikleri ihtiyaç sahiplerine tahsis edilen fonlardan elde ettikleri gelir ile tasarruf sahiplerinden sağladıkları fonlara ödedikleri arasındaki pozitif farkın sifira ne kadar yaklaştığı ile ilişkilidir. Bankaların etkin çalışma ölçütü aracılık maliyetlerine bağlıdır. Net faiz marjının açılması tasarruf sahiplerinin tercihlerini bankalar yerine farklı yatırım alternatiflerine yöneltmelerine neden olabilir. Bu durum istenmeyen ve mali sitem açısından negatif bir gelişmedir. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler de aracılık maliyetleri yüksektir. Bu maliyetlerin düşürülmesine yönelik politikaların benimsenmesi amaçlanmalıdır. Aracılık maliyetlerinin etkinliği ya da değerlendirilmesinde başvuru temel ölçüt net faiz marjıdır. Ancak böylece bankaların topladıkları mevduatları kredi vermek suretiyle ihtiyaç sahiplerine aktarması işlevini daha etkin nasıl yerine getireceği değerlendirilebilir. Çünkü bankacılık sektörü verdiği kredilerden sağladığı getiri ile fonlama maliyeti arasındaki marjı azami ölçüde uygun tutabilirse faaliyetlerini sürdürebilir. Bu aynı zamanda bankacılık sektörünün karlılığını da göstermektedir. Yani kullanılan kredi faizi geliri ile toplanan mevduat faizi arasındaki marj karlılık ölçütünün temel kriteridir. Bu bağlantının doğru açıklanabilmesi için net faiz marjının belirleyicilerinin tahmini önem taşımaktadır. Bu doğrultuda belirleyicilere ilişkin yeni yöntemlerin tartışılabilmesi ya da farklı politikaların uygulanması neticesinde bankaların finansal aracılık maliyetleri azaltılabilecek ve daha etkin rekabete açık bir finansal sistemin geliştirilmesine yardımcı olunabilecektir. Bu çalışma ile Türkiye'deki mevduat kabul eden bankaların net faiz marjını belirleyen değişkenlerin üç farklı panel data modeli kullanılarak tahmin edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 29 adet ticari bankaya ait 2005-2015 dönemine ait banka bazlı, para politikası ve makroekonomik değişkenleri belirlenmiş ve veri tabanı oluşturulmuştur. Modellemede fixed effect ve random effect statik panel data modeli ile GMM(Genelleştirilmiş momentler metodu) dinamik panel data modeli birlikte kullanılmıştır. İlk bölümde Türk bankacılık sektörü ve net faiz marjı açıklanmış ikinci bölümde literatür araştırmaları değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde veri seti ve değişkenler tanımlanmıştır. Dördüncü bölümde model sonuçları ve yorumlara yer verilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** NFM, Bankacılık sektörü, Panel Data, Belirleyiciler

**JEL Kodları:** D21, G15, G21

<sup>1</sup> Açıkoğretim Fakültesi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye, [nislatince@anadolu.edu.tr](mailto:nislatince@anadolu.edu.tr)

## **Estimation of Net Interest Margin Determinants of the Deposit Banks in Turkey Through Static and Dynamic Panel Data Modeling**

### **Abstract**

The significance and efficiency of the banking sector in terms of economic developments have been discussed in many studies. Financial intermediation activities of a strong and profitable banking sector would contribute to economic development. The extent to which banks can be efficient when fulfilling their functions of intermediating the flow of funds in the financial system is related to how close the positive difference between the income they obtain from the funds they provide to the ones in need and the amount they pay for the funds they provide from the savers. Efficient working of the banks depends on their intermediation costs. Opening net interest margin may lead savers to tend for different investment alternatives rather than banks. This is an undesirable outcome which is negative for the financial system. Intermediation costs are high in developing countries such as Turkey. It shall be aimed to adopt policies that intend to decrease these costs. The basic criterion used for the efficiency or evaluation of the intermediation costs is the net interest margin. This is the only way to evaluate how the banks can be more efficient in delivering the deposits they have collected to the ones who need by means of providing loans. The banking sector can only continue its activities if it can ensure the best margin between the incomes it gains from the loans it provides and its funding costs. This also shows the profitability of the banking sector. That is; the margin between the income gained from the interest of loan and the deposit interest collected is the basic criterion for profitability. Estimation of the net interest margin determinants is crucial for the proper explanation of this relation. Within this parallel, discussion of the new methods concerning the determinants and application of different policies could reduce the financial intermediation costs of banks and could contribute to the development of a more efficient and competitive financial system. This study aims to estimate the net interest margin determinants of the Turkish banks accepting deposits, by making use of three different panel data models. Within the framework of this objective, bank-based monetary policies and macro-economic variables for the period between 2005 and 2015 were defined for 29 commercial banks and a database was established. Fixed effect and random effect static panel models and GMM (generalized moments method) were used together with the dynamic panel data model. The Turkish banking sector and net interest margin were explained in the first section and literature studies were evaluated in the second section. The data set and variables were defined in the third section. Results of the model and comments were covered in the fourth section.

**Keywords:** NIM, Banking sector, Panel Data, Determinants

**JEL Codes:** D21, G15, G21